

Identiteit: presteren vanuit stevige wortels

Hoe geef jij vorm aan identiteit? Heb je er zin in? Wat heeft zin?

De commissie Identiteit en Vieringen stelde deze vraag centraal in het verslagjaar en verbond daar verschillende activiteiten aan. Zo begon het schooljaar voor alle medewerkers en leerlingen met een jaaropening waar we samen nadachten over de 'zin van het schooljaar'. Aan het einde van het schooljaar hebben alle leerlingen een kaart gekregen waarop is teruggegrepen naar het thema van de jaaropening.

Na de gesprekken met collega's, leerlingen en het bestuur heeft de commissie afgelopen schooljaar een gesprek gevoerd met ouders. Vragen als 'Hoe denkt u over identiteit?' en 'Wat verwacht u van onze school?' stonden centraal. De kringgesprekken met de diverse groepen in de school zijn hiermee afgerond. Verder heeft de commissie een kerstviering verzorgd waarin onder andere een mimespel is opgevoerd. Voor elk lokaal hebben we diverse jongerenbijbels aangeschaft, waardoor in elk lokaal een Bijbel voorhanden is.

Prestaties om trots op te zijn

De koers voor de komende jaren hebben we vastgelegd in ons schoolplan van 2008-2012. We kijken nu met en in de teams terug op de uitvoering ervan in het tweede jaar. We constateren dat we vooruitgang boeken. Het kwaliteitsdenken ontwikkelt zich steeds meer in de school. Dat bewustzijn en die werkhouding zetten we steeds vaker in, om de onderwijskwaliteit nog meer te verbeteren. Ons doel? Met beter onderwijs steeds verder boven de middelmaat uitkomen!

In dit verslag leest u over onze prestaties. Anders dan voorgaande jaren staan nu op internet binnen de landelijke Vensters voor Verantwoording alle cijfers en feiten op een rijtje. U komt op deze site via de schoolsite www.csgwillemdewizjger.nl. Dankzij Vensters kunt u de resultaten en de kwaliteit van onze school ook beter en eenvoudiger vergelijken met andere vo-scholen. De indeling van dit jaarverslag en de digitale verantwoording binnen Vensters is vergelijkbaar. Dit verslag is een toelichting op de cijfers en toont u highlights en leerpunten uit het verslagjaar.

Wij zijn trots op de geleverde prestaties, die we hier graag met u delen. Tegelijkertijd blijven we leren. We dagen onszelf uit om volop in ontwikkeling te blijven en het onderwijs aan onze leerlingen te blijven verbeteren.

Mees Hakkenberg, rector

Prestaties

Als rode draad door het verslag krijgt u een beeld van (bijzondere) prestaties die in WZ-verband worden geleverd. De WZ biedt Ruimte voor Talent, zo staat in het schoolplan 2008-2012. Veel leerlingen en personeelsleden gebruiken die ruimte goed en boeken successen, overwinnen en overtreffen op sommige moment anderen, en vooral zichzelf. Het gaat in een ontwikkelingsproces niet om de tienden en de toppen, maar vooral om hoe je je grote en kleine talenten benut; dat wat je ten opzichte van jezelf doet en bereikt. Goed blijven presteren is in dat opzicht ook een prestatie.

Effectief onderwijsbeleid schoolbreed

2

WZ-leren

We werken in ons schoolplan toe naar het WZ-leren, een aanpak die in alle lessen herkenbaar moet zijn als 'typisch WZ'.

Kenmerken van het WZ-leren zijn:

1. De leerling leert actief.
2. De leerling herkent samenhang in de leerstof van de verschillende vakken.
3. De leerling leert keuzes maken in de aangeboden leerstof en neemt hiervoor verantwoordelijkheid.
4. De leerling leert verantwoordelijk te worden voor zijn eigen leerproces en door samenwerking zijn leerproces vorm te geven.
5. De leerling herkent in de opbouw van de leerstof samenhang, verbreding en verdieping.
6. De leerling leert grenzen kennen en verleggen.
7. De leerling leert verantwoordelijkheid nemen voor een veilige leer- en leefomgeving.
8. De leerling leert de theoretische kennis toepassen in praktische situaties.
9. De leerling leert nieuwe media en diverse vormen van ICT doelmatig toepassen.
10. De leerling leert reflecteren op zijn eigen leerproces en (maatschappelijke) toekomst.

ABCD

Om de onderwijsontwikkeling in kaart te brengen gebruiken we nu voor het tweede jaar een format met vier fasen: de oriëntatiefase, de experimenteerfase, de reconstructiefase en de consolidatiefase. Per team staat de fasering vermeld. Het seizoen 2008-2009 zien we als een nulmeting. Met de stand van 2009-2010 daartegen afgezet is duidelijk zichtbaar in welke fase de toepassingen van het WZ-leren uit het schoolplan 2008-2012 zich bevinden. Daarnaast maakt deze opzet inzichtelijk hoe het personeelsbeleid en de organisatorische kant van het onderwijs, zoals roosters, zich ontwikkelen. Deze aanpak zet aan tot voortdurende kwaliteitsverbetering.

Oriëntatiefase

Tijdens het schooljaar 2008-2009 hebben we een begin gemaakt met de invulling en uitvoering van ideeën en voor-nemens uit het schoolplan 2008-2012. In dit plan staat het strategisch beleid voor de komende jaren beschreven onder de noemer Ruimte voor Talent. De teams hebben de strategische koers verder uitgewerkt in de teamplannen. In het verslagjaar zijn er nauwelijks activiteiten meer in de oriëntatiefase: een bewijs van de positieve ontwikkeling van de school.

Er is in de oriëntatiefase alleen verkend wat de alternatieven zijn voor de traditionele grootte van de lokalen en de lestijd van 50 minuten. Deze oriëntatie wordt belangrijk als de plannen voor nieuwbouw worden goedgekeurd (zie Huisvesting, pagina 3).

Experimenteerfase

De doorlopende lijn van onderbouw naar bovenbouw in het vaardig-hedenonderwijs blijft een lastige ontwikkeling. Met name in een team is het gemakkelijker praten over bijvoorbeeld parallelklas-sen (dus horizontaal) dan teamoverstijgend van klas 1 tot en met het examenjaar (dus verticaal). Komend jaar gaan de LD-docenten deze verticale leerlijnen ontwikkelen (zie ook bij Personeel, p. 10).

Het is de bedoeling dat 70 procent van de docenten les geeft in de eigen afdeling, zodat leerlingen te maken hebben met een klein herkenbaar docententeam. Dit percentage is nog niet gehaald in 2009-2010 en is een punt van aandacht voor 2010-2011.

Het WZ-leren krijgt in de experimenteerfase steeds meer vorm en inhoud in de afdelingen. Docenten hebben meer aandacht voor de structuur in de les doordat ze werken met het 'spoorboekje van de les'. De leerlingenkringen krijgen in de afdelingen steeds meer vorm en de ouderklankbordgroep wordt steeds beter zichtbaar (zie ook Kwaliteit, p. 8).

Er is geconstateerd dat de interne communicatie beter moet worden en ook dat de lesuitval moet afnemen. De directie pakt deze beide thema's op als aandachtspunt in het schooljaar 2010-2011.

Reconstructiefase

In deze fase geeft het team na een succesvol afgerond experiment feitelijk invulling aan de voorgenomen plannen. Bijvoorbeeld: de modules met andere manieren van leerstof aanbieden. Inmiddels zijn er in alle jaarlagen vakoverstijgende modules ingevoerd.

Prestatie: meewerken aan Serious Request

Jaarlijks overlijden 1 miljoen mensen aan de gevolgen van malaria. In Het Glazen Huis vastten drie dj's van 18 tot 24 december 2009 voor bestrijding en behandeling van deze

ziekte. Doel: zo veel mogelijk geld inzamelen. Op 22 december 2009 liepen zeven WZ-leerlingen een deel van hun maatschappelijke stage in een callcenter van Serious Request in Nieuwegein. Daar namen zij telefoontjes aan van mensen die geld wilden storten en een nummer wilden aanvragen. Zo hebben zij met hun prestatie bijgedragen aan de nodige muskietennetten en inenting voor baby's en zwangere vrouwen.

Presteren op internationaal niveau

De internationale Uitwisselingen bevinden zich in de consolidatiefase. Dat wil zeggen dat deze manier van leren zich al bewezen heeft, ook in 2009-2010. Negen-tig WZ-leerlingen uit havo 4 en negentig gasten uit Duitsland en

Italië hebben een uitwisseling meegemaakt. Een hele prestatie van docent Rob Roos om die organisatie gladjes te laten verlopen! Vijf dagen lang wonen de gastkinderen bij hun gastgezin in Schoonhoven. Iedereen in havo 4 is ermee bezig. De voertaal is Engels en als leerlingen er niet uit komen, gaan ze vaak over op Duits. Leerlingen maken opdrachten voor CKV, geschiedenis, Nederlands, Engels en Duits. Vervolgens logeren de negentig WZ-havisten bij de Duitse en Italiaanse gastfamilies. Rob Roos: "Het is vooral door het verblijf in de gastgezinnen heel leerzaam. Ze leren zich staande te houden in een vreemde omgeving." Het centrale thema van de uitwisseling is bewustwording en bestrijding van vooroordelen. Achterblijvers volgen een aangepast programma met onder andere een excursie naar Brussel.

De teamstructuur is nu helemaal helder en de teams 'werken'. De rollen van afdelingsleider, onderwijsontwikkelaar en coach binnen het team zijn duidelijk. Elk team heeft tijdens studiemiddagen te behalen doelen en resultaten beschreven in het teamplan en maakt onderlinge afspraken over lesbezoeken van teamgenoten.

De resultaten zijn in het verslagjaar ruim voldoende. De inspectie heeft de school 'ontslagen van toezicht', omdat alle indicatoren op groen staan.

Consolidatiefase

Omdat de WZ in 2008 nieuwe wegen is ingeslagen, staan er vooral activiteiten in de experimenteer- en reconstructiefase. Belangrijk item in deze fase is dat de verantwoordelijkheid voor de afdelingen goed geregeld en geconsolideerd is. Ook zijn de internationale uitwisselingen al jaren in deze fase.

Veiligheid

De WZ is zich bewust van de gevolgen en risico's van een steeds complexer wordende samenleving, ook op lokaal niveau. In de omgeving van de school is er net als vorig jaar last van criminele activiteiten op het gebied van drugs, loverboys en aanzet tot crimineel gedrag bij onze eigen leerlingen. De WZ is alert op deze ontwikkelingen en springt hierop in door de zorg strakker te organiseren en ook goed te signaleren. Daarom zijn in 2009 extra camera's geplaatst in en om school. Ook is er een preventieve aanpak: alle derdeklassers krijgen lessen over de risico's van drugs. Het aantal geregistreerde incidenten in school neemt nauwelijks toe (vier in 2008-2009 en vijf in 2009-2010).

Ook de aard en de ernst van de incidenten zijn vergelijkbaar met andere jaren. Hoofdconciërge Gert Griffioen: "Er zijn natuurlijk incidenten geweest, net als elk jaar. We registreren ze om een beeld te krijgen van de ontwikkeling. Een ruit ingooien, een spiegel aan diggelen in de gymzaal, dat heb je elk jaar wel een keer. Dankzij de camerabeelden zijn de meeste kleine diefstalletjes en vernielingen opgelost. Onze basishouding is vertrouwen, totdat leerlingen door hun gedrag aanleiding geven tot extra oplettendheid van onze kant. Bij vermoeden van diefstal of drugsgebruik spreken we de leerling aan, maar we mogen bijvoorbeeld niet vragen om de zakken leeg te halen. Dan schakelen we de politie in." Met zorgvuldige surveillance en duidelijke sancties wil de WZ incidenten voorkomen. Altijd worden ouders op de hoogte gebracht van het ongeval of incident. Griffioen: "Dat ouders weten wat er met hun kind gebeurt en weten dat het hier veilig is, is het belangrijkste."

Veiligheid in tevredenheidsenquête

Uit het extern uitgevoerde tevredenheidsonderzoek van het schooljaar 2009-2010 blijkt opnieuw dat de leerlingen zich op school veilig voelen (97,9 procent; 2009: 96,95 procent; 2008: 99,4 procent). De sfeer wordt als zeer prettig ervaren (89,6 procent). 'Op school gelden duidelijke regels' (70,8 procent) en 'de docenten behandelen mij met respect' (68,8 procent). Bij al deze vragen scoort de WZ boven het landelijk gemiddelde.

Huisvesting

Er is over de huisvesting afgelopen jaren regelmatig overleg geweest tussen de directie en de gemeente, waarbij er op bepaalde punten onoverkomelijke meningsverschillen zijn ontstaan, vooral op het gebied van de financiering met een juridische procedure tot gevolg. Ondertussen is de directie met de gemeente in gesprek om de noodlokalen van het plein te halen en daar vervangende nieuwbouw voor in de plaats te krijgen. Deze laatste gesprekken zijn en worden in een constructieve sfeer gevoerd met de intentie om daar samen uit te komen.

Ondertussen blijft de capaciteit van het gebouw voor het huidige aantal leerlingen krap. Bij het begin van schooljaar 2009-2010 zijn weer twee extra noodlokalen op het plein geplaatst om ruimte te bieden aan het toenemende aantal leerlingen.

Effectief onderwijsbeleid: team onderbouw

4

In het teamplan van de onderbouw staat het pedagogisch handelen specifiek voor leerjaar 1 en 2 centraal. Daaraan wil het team handen en voeten geven. In het verslagjaar hebben de docenten daarover doorgesproken en ze hebben gekozen voor 'reflecteren' als speerpunt. Leerlingen leren hoe ze kunnen kijken naar en nadenken over hun eigen handelen en leren.

Oriëntatiefase

In 2009-2010 heeft het onderbouwteam verder gewerkt aan:

- een eigen methode voor het aanleren van Sociale Vaardigheden en Studievaardigheden voor leerjaar 1 en 2. Centraal staan daarin: leren communiceren, teamwork, discipline en omgaan met pesten. In klas 2 komt de determinatieprocedure erbij (richtingkeuze). De nieuwe methode gaat in 2010-2011 van start;
- het verhogen en verbeteren van de effectiviteit van de leerlingenbesprekingen;
- een uniform systeem van toetsen en beoordelen. Een voorstel met uitgangspunten die voor de hele school gelden, is medio 2010 naar de medezeggenschapsraad gegaan.

Met digitale studiewijzers in WZ-net is nog niet geëxperimenteerd. Vooral de collega's in het onderbouwteam moeten zich het werk binnen de digitale omgeving van WZ-net nog eigen maken. Studiewijzers bieden de leerlingen opdrachten, uitleg, achtergrondinformatie enzovoort.

Experimenteerfase

Er is het initiatief genomen om een leerlingenkring te starten. In deze klankbordgroep praten leerlingen met de afdelingsleider over algemene, praktische dingen die kunnen worden verbeterd. Het technasium is voorbereid in 2009-2010 en wordt operationeel in 2010-2011 in het eerste jaar havo/vwo en vwo+. Havo- en vwo-leerlingen verdiepen zich tijdens het vak onderzoeken en ontwerpen (O&O) in bètavakken en techniek. Als de pilot slaagt, krijgt de school een licentie voor het technasium en kan het vak O&O ook in hogere jaren gegeven worden.

Reconstructiefase

Na een succesvol afgerond experiment kan het team een activiteit opnemen in het jaarplan. Zo lopen er steeds meer vakoverstijgende projecten, zoals in 2010-2011 de maatschappelijke stage, Day for Change (over microkrediet) en het project Lang Leve de Liefde. Het team zoekt naar meer geschikte projecten voor de modules. Tijdens de modules hebben leerlingen in 2009-2010 vier keer negen weken lang een thema uitgewerkt en maken ze zich allerlei vaardigheden eigen.

Bij de leerlingenbesprekingen gebruikt het team altijd het Kwadrantmodel. Nu dit analysemodel digitaal beschikbaar en altijd actueel is, werkt het des te effectiever. Dankzij een smartboard in het vergaderlokaal ziet de hele vergadering het kwadrant met de gegevens van de besproken leerling. Het leerlingvolgsysteem is nu helemaal gedigitaliseerd in klas 1 en 2: er is geen papieren dossier meer. Van alle begeleidingsgesprekken wordt daarin verslag gedaan. Deze informatie is alleen toegankelijk voor medewerkers die daar toestemming voor hebben gekregen. Deze faciliteiten brengen de professionalisering van de leerlingbegeleiding steeds dichterbij het gewenste niveau.

Consolidatiefase

De intelligentietest NIO bevindt zich nu in de consolidatiefase. NIO meet intelligentie, geen kennis, zoals de CITO. Alle leerlingen in klas 1 worden getest, behalve als ze in groep 8 deze test al hebben gehad. Afwijkende uitkomsten zijn belangrijke indicatoren bij de overgang en begeleidingsgesprekken. Het brugklaskamp draait ook al jaren zoals gewenst.

Opstroom tegen het advies in

De Willem de Zwijger werkt met een tweejarige determinatieprocedure. Mede hierdoor komen er bij enkele leerlingen prestaties en resultaten boven drijven die niemand had verwacht. Afgelopen jaar is er een

leerling geweest die met een 530 Cito-score en vmbo-t-advies ingestroomd is in een th-brugklas (2008-2009) en vervolgens in klas 2 op havo/vwo-niveau verder ging. Halverwege klas 2 ging hij tegen het advies in op vwo-niveau verder, en met succes. De leerling is uiteindelijk zonder tekorten bevorderd naar vwo 3. Heel veel kinderen presteren enorm goed, terwijl ze tegenwind hebben door een gecompliceerde thuissituatie, hun gezondheid of een leerprobleem als dyslexie. Het gaat bij alle leerlingen om de prestatie ten opzichte van hun eigen capaciteiten en grenzen, niet in vergelijking met anderen.

Effectief onderwijsbeleid: team vmbo

5

In de ontwikkeling van het team en het vmbo-onderwijs staat 'verbinding' centraal. Verbinding tussen leerlingen en docenten, leerstof en actualiteit, tussen leren en doen, heden en toekomst. Het vmbo-team is er zich van bewust dat een goede, veilige omgeving belangrijk is voor de vmbo-leerling. Daar wordt voortdurend energie in gestopt. Bijna alle lessen worden door de collega's uit het vmbo-team gegeven en iedereen kent elkaar en de leerlingen goed. De bedoeling van de teamstructuur is hier heel goed zichtbaar. Dit jaar hebben docenten bij Interstudie een cursus gevolgd over hoe je een verdiepend gesprek houdt met een leerling. Dit past ook bij de toenemende coachende rol van de docent.

Oriëntatiefase

Uit de leerlingenenquête is gebleken dat leerlingen de lessen als te weinig afwisselend ervaren. Die constatering heeft het team aangezet tot verdere oriëntatie op en experimenten met werkvormen en leermiddelen. Enkele docenten hebben bij andere scholen een eerste verkenning gedaan naar nieuwe ICT-mogelijkheden voor in de les. In 2010-2011 wordt dit onderwerp een van de belangrijkste aandachtspunten.

De mogelijkheid van een leerlingenkring is onderzocht. Hierin kunnen leerlingen feedback geven op de school en het onderwijs. Vanaf 2010-2011 kijkt het team of een leerlingenkring het beoogde effect heeft.

Experimenteerfase

Docenten hebben zich in 2008-2009 georiënteerd op een andere aanpak in de lessen. Dat heeft in 2009-2010 geleid tot verdere toepassing van de verbinding van lesstof met de actualiteit, een onderdeel van het WZ-leren. In de manier van lesgeven hebben docenten ook dit jaar gewerkt aan een betere aansluiting op de onderbouw en op het mbo. Er is geprobeerd om roc-studenten te betrekken bij het sectorwerkstuk, maar dit blijkt praktisch lastig te realiseren.

Nieuw is het verplichte extra examenvak in klas 4, waardoor leerlingen extra bagage meekrijgen en hun keuzemogelijkheid voor het mbo toeneemt. De ervaringen zijn positief. Het merendeel van de leerlingen werkt voor al die zeven vakken goed. Nog meer leerlingen slagen. Omdat er kleine klassen zijn in het vmbo wordt de lesstof van zeven vakken in hetzelfde aantal lessen overgedragen met behoud van kwaliteit. Een nadeel is wel dat er meer druk op het rooster komt en leerlingen wat vaker een tussenuur hebben. Voor docenten is het belangrijk om de leerstof goed te plannen.

Het vmbo-team probeert verdere digitalisering van het leerlingvolgsysteem uit. Het vergt nog enige tijd om soepel in het digitale systeem te werken.

Reconstructiefase

Het project Verbindend Leren voor leerjaar 3 loopt heel goed. Het is een persoonlijk loopbaanoriëntatie- en ontwikkelingstraject. De werkwijze sluit aan bij de doenerige leerstijl van vmbo'ers. Met opdrachten in en buiten school komen leerlingen zo veel mogelijk te weten over hun zelfbeeld en voorkeuren voor examenvakken en vervolgopleidingen. In het digitale keuzedossier leggen de leerlingen alle activiteiten en denkstappen vast en presenteren vervolgens de uitkomsten aan elkaar. De maatschappelijke stage en het sectorwerkstuk zijn hieraan gekoppeld. De uren voor de maatschappelijke stage zijn uitgebreid van 10 in 2009 naar 30 in dit verslagjaar.

Werken volgens het WZ-leren is een voortdurend proces en loopt voor het team door alles heen. Docenten leren vooral ook van elkaar. Met een school in Delft zijn er daarom voor de tweede keer lesbezoeken geweest over en weer. Collegiale consultatie binnen het team vindt nu voor het derde jaar plaats.

Consolidatiefase

Vast onderdeel in het vmbo-team en het verbindend leren is het dubbelmentoraat. Twee mentoren op een groep (tien leerlingen per mentor) zorgt voor extra aandacht. Iedereen vindt die korte lijnen prettig, ook ouders. De mentor houdt POP-gesprekken met leerlingen: hun persoonlijk ontwikkelingsplan staat dan centraal. De uitwisseling met Denemarken (voor het laatst met deze school) is ook dit jaar weer een succes.

Prestatie: zichtbaar worden in de dans

Met Expression en Challenge heeft de WZ een jazzdans- en een dans/percussiegroep van formaat. Ze repeteren enkele malen per week voor de vele optredens en schoolvoor-

stellingen die ze verzorgen in het land. Naast alle lessen en huiswerk zorgt de dans voor een druk bestaan.

Leidster/choreograaf Netty Mak: "Dansen doet echt wat met deze leerlingen. Ondanks lichamelijke vermoeidheid krijgen ze er ook energie van. De dansers komen er zelfs 's avonds of op zaterdag voor terug op school. Het brengt ze ook heel veel. Je ziet die leerlingen groeien, niet alleen in hun dans, maar ook in hun persoonlijkheid. Ze worden beter zichtbaar en durven zich te presenteren. Dat werpt ook vruchten af in de les, zoals bij een boekbespreking."

10 meiden dansen in Challenge. Ze worden begeleid door twee jongens op percussie. 22 meiden dansen in de jazzdansgroep Expression en de nieuwe groep Dimension is er speciaal voor jongens met lef!

www.challengedp-group.nl

Effectief onderwijsbeleid: team havo

6

Het havoteam heeft zich in 2009-2010 nog meer gefocust op hoe het de leerlingen optimaal kan begeleiden in het leerproces. Aanleiding was de zorg om de verslechterende resultaten in havo 3 en 4. Uit gesprekken met het leerlingenpanel en met doublanten komt naar voren dat de havoleerling vooral duidelijkheid wil, relatiegericht is en graag voor de docent wil werken. Dit vraagt om specifieke competenties van de havo-docent: deze is een mensgerichte, open, coachende vakman met gevoel voor humor. Ook moet de organisatie veelvuldige roosterwijzigingen voorkomen. Uit de Schoolverlatersenquête en de feedback van de Hogeschool Rotterdam blijkt dat de havoleerlingen het na hun diplomering goed doen in het vervolgonderwijs.

Het alternatieve profielwerkstuk als prestatie

In plaats van de traditionele werkstukken wordt er nu geëxperimenteerd met nieuwe vormen. Leonie van Vliet en Lisa Veenvliet hebben een lespakket ontwikkeld voor groep 7 van de basisschool.

Zij vragen hierin aandacht voor de toename van tekenbeten met als gevolg meer ziektegevallen van de ziekte van Lyme. Doel was bewustwording en preventie. Zij hebben een presentatie gemaakt voor groep 7 en daarna de leerlingen de opdracht gegeven om een kwartetspel te maken over dit onderwerp. Judith van der Linden en Stefanie Bos hebben over het onderwerp 'Evolutie' een tijdschrift gemaakt voor de doelgroep havo 4, havo 5 en eerstejaars hbo-studenten. Het is een schitterend geheel geworden dat professioneel is ingebonden.

Oriëntatiefase

De leraren hebben zich net als in 2008-2009 gebogen over optimalisatie van de aansluitingen van onderbouw naar Tweede Fase havo naar hbo. Vooral de belangrijke hbo-competenties, zoals presenteren, samenwerken, reflecteren en plannen, komen waar mogelijk steeds meer in de lessen aan bod. Daarnaast is er contact gelegd met hbo's om samenwerkingsmogelijkheden te verkennen. Voor de aansluiting vanuit de onderbouw heeft het team onder andere kritisch gekeken naar de doorgaande leerlijnen en naar de kwaliteit van de overgangsadviezen uit de rapportvergaderingen. Het team heeft vanuit een toekomstvisie een aantal onderwijsvernieuwingen voorgesteld: lichamelijke opvoeding als eindexamen-vak, Engels+ (als havist Engels op vwo-niveau volgen) en introductie van O&O (onderzoek en ontwerpen).

Experimenteerfase

Het bijhouden van competenties en vaardigheden in een digitaal portfolio is in 2009-2010 ingevoerd. Alle havo 3-leerlingen hebben een module Presenteren en een module Samenwerken gedaan. In dat portfolio hebben ze vermeld wat ze hebben geleerd. Het blijkt overigens best lastig om op die leeftijd kritisch naar jezelf en naar je leerproces te kijken! De digitale omgeving blijkt nog niet optimaal voor het portfolio te zijn.

Alle teamleden hebben geëxperimenteerd met studiewijzers, waardoor deze geoptimaliseerd zijn en ze in 2010-2011 in heel havo 4 worden ingevoerd. Studiewijzers vergroten de planningsvaardigheden en de zelfstandigheid van de leerling en maken dat het leerproces door kan gaan als de docent een keer uitvalt. Tijdens lesbezoeken hebben docenten gericht geobserveerd. Er is in het kader van het WZ-leren bijvoorbeeld gekeken naar het vaardighedenonderwijs en naar de opening en afsluiting in een les.

Reconstructiefase

De vernieuwde Tweede Fase blijkt pittiger. De slagingspercentages liggen in 2009-2010 daarom lager dan voorheen, ook landelijk. Voor het havoteam is dit een aanleiding om kritisch naar de lessentabel te kijken en de uren voor bijvoorbeeld wiskunde b te verhogen. Het team heeft geconcludeerd dat het in de vernieuwde Tweede Fase lastig is om in de gewone lessen aandacht te besteden aan de hbo-vaardigheden. In modules wordt er wel zo veel mogelijk ruimte voor gemaakt. Dit vaardighedenonderwijs is een actiepoint voor volgend schooljaar.

De maatschappelijke stage is een verplicht examenonderdeel sinds 2009-2010. Volgend jaar wordt de stage geconsolideerd en wordt het aantal uren opgebouwd tot de wettelijke eis van 60.

Consolidatiefase

Het profielwerkstuk-nieuwe stijl 'staat', evenals de internationale uitwisselingen.

Effectief onderwijsbeleid: team vwo

7

Het vwo-team werkt er voortdurend aan om het onderwijs op de vwo-afdeling te verbreden en te verdiepen. In 2009-2010 heeft het team onder begeleiding van de docentencoach plannen en producten ontwikkeld op het gebied van zorg, onderwijs, competentieontwikkeling en de vwo-Invulling van het WZ-leren. Er is gewerkt aan de vorming van een team puur voor de vwo+ klassen. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen om een gemeenschappelijke havo-vwo-afdeling te vormen, aangestuurd door de beide huidige afdelingsleiders. Docenten van beide teams kunnen zo flexibeler worden ingezet en ze kunnen gemakkelijker van elkaar leren. De bestrijding van lesuitval heeft ook in het verslagjaar hoge prioriteit. Doel is om de onderbouw lesuitvalvrij te maken. Er zijn daarvoor lesassistenten aangesteld die de klas begeleiden als een docent afwezig is.

Oriëntatiefase

Het vwo-team heeft zich opnieuw georiënteerd op de betekenis van WZ-leren in het vwo. De specifieke behoeften van de vwo-leerlingen zijn hierbij het uitgangspunt. De juiste balans in vaardigheden- en kennisontwikkeling blijkt belangrijk, want deze leerlingen houden ook behoefte aan cognitieve uitdagingen. Deze en meer sociaalagogische aspecten komen in 2010-2011 tijdens de teamdag aan de orde.

Experimenteerfase

Er is druk geëxperimenteerd met initiatieven waarop het team zich in 2008-2009 nog oriënteerde:

- De pilot mediation voor vwo-plussers is uitgebreid naar mediationstraining als module voor heel vwo 2. Mediationstraining maakt talenten en vaardigheden zichtbaar die anders minder snel aan het licht komen. Na de algemene cursus kunnen leerlingen in het kader van hun maatschappelijke stage daarin verder leren en bemiddelen waar nodig.
- Er zijn onder de noemer 'Academisch jaar' verschillende activiteiten georganiseerd om de aansluiting op universiteiten te verbeteren, zoals gastlessen door academici, webklassen van de

universiteit als voorbereiding op het wetenschappelijke denken, maar ook speeddaten met lokale ondernemers. Het profielwerkstuk-nieuwe stijl en de keuzewerkijd voor het keuzeproject vallen hier ook onder. Omdat vwo 5 te weinig merkte van dat academisch jaar kwam de leerlingenraad in actie. Na overleg heeft vwo 5 zelf het initiatief genomen om drie faculteiten van de Erasmus Universiteit te bezoeken.

- Er is een leerlingen- en ouderkring opgericht om zicht te krijgen op de eventuele blinde vlekken in het werk en op het tevredenheidsgehalte van deze groepen. Voor ouders waren de lesuitval, het leren plannen en de leerstrategieën issues waar het team actie op heeft ondernomen. De huiswerkbeleving was voor de leerlingen belangrijk; docenten zijn er zich nu bewuster van dat ze het huiswerk moeten doseren.
- Alle voorbereidingen zijn getroffen om in 2010-2011 met een technasium-pilot te starten in het eerste jaar havo/vwo en vwo+. Een technasium richt zich op havo- en vwo-leerlingen met belangstelling voor bètavakken en techniek.

Leerlingen uit havo 3 die op de havo zouden slagen en die misschien ook vwo kunnen halen, hebben in 2009-2010 de kans gekregen om vwo te doen. Tijdens extra (steun)uren Nederlands, wiskunde en Engels volgen de andere leerlingen modules. Aan het eind van het derde leerjaar zijn alle leerlingen op hetzelfde niveau. Hierdoor is in het schooljaar 2009-2010 een zeer klein deel van de leerlingen naar de havo is gegaan en het merendeel naar het vwo.

Reconstructiefase

- Het vwo-plusonderwijs draait inmiddels goed tot en met leerjaar 3. Het aantal aanmeldingen voor de plusklas neemt jaarlijks toe. Plusleerlingen volgen in 34 in plaats van 32 lessen extra vakken, zoals Latijn, science, Cambridge Engels, klassieke cultuurvorming en filosofie. In vakoverstijgende modules ontwikkelen ze hun vaardigheden, verantwoordelijkheid en zelfstandigheid. In 2009-2010 zijn er twee modules over debatteren aangeboden.
- De overgang h5-a5 en a4-h5 is tussen de beide afdelingen zo veel mogelijk afgestemd om een soepele doorstroom te krijgen. Leerlingen zullen nog meer worden gestimuleerd om op te stromen naar het vwo.
- Het profielwerkstuk-nieuwe stijl legt de lat wat hoger met een hoofdstuk in het Engels, een zekere wetenschappelijke status en bij het onderzoek het verslag van een interview of gesprek als verificatie. In de toekomst worden de leerlingen meer uitgedaagd om met hun profielwerkstuk invloed uit te oefenen op een relevant maatschappelijk thema.

Consolidatiefase

De internationale uitwisselingen in vwo 4 met hun Italiaanse medeleerlingen zijn weer een succes, mede dankzij het verblijf in de Italiaanse gezinnen. In het verslagjaar zijn ook vwo+ 2 en 3 naar respectievelijk Frankrijk en Engeland geweest.

Debating

Op de WZ volgen vwo-leerlingen debatlessen. De debatvorm daagt leerlingen uit om zo goed mogelijk te luisteren, zo scherp mogelijk te formuleren en hun tegenstander op basis van argumenten te overtuigen. Elke actuele kwestie is een onderwerp van debat. Het spannende is dat de leerlingen willekeurig als voor- of tegenstander worden ingedeeld. Zo kan het zijn dat ze standpunten moeten verdedigen waar ze het persoonlijk dus niet mee eens hoeven zijn. In de zoektocht naar de argumenten voor hun pleidooi blijken kwesties vaak minder zwart-wit dan gedacht. Eind 2009 is de WZ voor het eerst vertegenwoordigd bij het Nederlands Kampioenschap Debatteren in Alphen aan den Rijn. Een aantal vwo-leerlingen heeft daarnaast in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen een debat georganiseerd en gevoerd met Schoonhovense politici.

Kwaliteitszorg

8

De wetgeving verlangt kwaliteitszorg van de school, maar we ervaren zelf ook de meerwaarde ervan. In onze kwaliteitszorg stellen we onszelf (schoolleiding, personeel) en de betrokkenen (leerlingen, ouders) vragen over tevredenheid en effectiviteit en uitwerking van ons schoolbeleid.

Er zijn in de loop van het jaar onderzoeken onder ouders en leerlingen afgenomen: rond januari in klas 3 (ouders en leerlingen) en aan het einde van het schooljaar een groot tevredenheidsonderzoek door www.schoolvo.nl. Naast alle positieve scores zijn er uiteraard in het onderzoek ook verbeterpunten in beeld gekomen:

- Er blijkt een verschil te zitten tussen wat de ouders van de docenten en mentoren verwachten en wat de medewerkers van de ouders verwachten.
- Een duidelijke en heldere communicatie naar ouders toe is een aandachtspunt voor de school.
- De ouders maken zich zorgen over de lesuitval.

De uitkomsten zijn besproken in de schoolleiding en we zijn er in 2010-2011 mee aan de slag gegaan. Zo krijgen mentoren een mentoraattraining en voor de lesuitval zoeken we naar nog betere oplossingen, zoals is beschreven op pagina 9. De communicatie richting ouders krijgt meer gestalte via de ouderklankbordgroep.

In ons kwaliteitsdenken laten we ons een spiegel voorhouden door de klankbordgroep en de leerlingenraad.

De Onderwijsinspectie treedt op als toezichthouder, weliswaar op afstand. De inspectie heeft in 2009-2010 geen bezoek gebracht aan de Willem de Zwijger. De school is 'ontslagen van inspectie' omdat alle kwaliteitsindicatoren op groen staan. "Het kwaliteitsdenken zit in de school", zo stelde de inspecteur in 2009. Het cyclische proces dat daarbij hoort, is inmiddels ingericht. In het nieuwe kwaliteits- en verantwoordingsstelsel Vensters voor Verantwoording staan alle cijfers en feiten op een rijtje. Het is de cijfermatige onderbouwing van dit jaarverslag.

Docenten leren van elkaar: collegiale consultatie

Omdat we ons als school willen ontwikkelen tot een excellent niveau werken we aan openheid en uitwisseling van werker-varianten onder het personeel. De docenten die tot coach zijn opgeleid, begeleiden dit proces bij individuele docenten door lessen te observeren en na te bespreken. Door in de teams elkaars lessen te bezoeken krijgen docenten meer oog voor ieders talenten en maken ze meer gebruik van elkaars kwaliteiten. Naast interne lesbezoeken is er ook collegiale consultatie met andere scholen. Het competentiebeleid, de functionerings-gesprekken, de 360°-feedback en de POP-gesprekken zijn in het verslagjaar voortgezet.

Verantwoording afleggen

Met de jaarverslagen over het onderwijs en de financiën en het sociaal jaarverslag verantwoorden we ons denken, doen en laten richting het schoolbestuur. Met dit publieksverslag en sinds dit jaar de cijfers op Vensters voor Verantwoording laten we alle stakeholders zien wat we hebben bereikt en waar onze ontwikkelpunten liggen.

Feedback en medezeggenschap

De medezeggenschapsraad (MR) heeft het afgelopen schooljaar vooral uitvoerig gesproken over de Functiemix, een nieuw beoordelings- en functiewaarderingssysteem voor docenten (zie ook Personeel, p. 10). De MR heeft over dit onderwerp instemmingsrecht en is met de directie tot een akkoord gekomen, waardoor veel docenten in een hogere beloningsschaal kunnen stromen. Een ander belangrijk onderwerp is de Kaderwerkverdeling. De hoofdlijnen van de werkverdeling voor de school hangen nauw samen met het formatieplan. Het betreft hier onder meer het aantal uren dat noodzakelijk is om de vele taken op een school uit te voeren. Andere onderwerpen die besproken zijn: de WZ als opleidingsschool voor docenten, het technasium, noodzakelijke bezuinigingen, de lessentabel en de lesuitval. Naast de MR zijn er een leerlingenraad en een ouderklankbordgroep actief.

Klankbordgroep: een laagdrempelige ingang naar school

De ouderklankbordgroep draagt al jaren met zinvolle feedback bij aan de kwaliteit van de school. Op de agenda van de klankbordgroep stond in 2009-2010 lesuitval, huisvesting, de uitkomsten van het tevredenheidsonderzoek, incidenten en communicatie. In het verslagjaar heeft de groep zich daarnaast gebogen over het eigen functioneren. Klankbordgroep lid Lia Brokking: "Het is belangrijk dat ouders schoolgerelateerde vragen, problemen en ontevredenheid aankaarten bij school. De ouders van de klankbordgroep zijn een laagdrempelige ingang naar school. Je kijkt vanuit dezelfde positie, maar door het overleg met de directie zien we de situatie in een wat breder daglicht. Lesuitval bijvoorbeeld. Dat staat altijd op de agenda. Er wordt direct aan oplossingen gewerkt door vacatures te plaatsen en het netwerk in te schakelen. We begrijpen dat het lastig is om lessen op te vullen, omdat er een docententekort is. Ik begrijp dat ouders ertegen aanlopen. Ik maak me er als ouder ook zorgen over, maar als klankbordlid en oud-collega weet ik dat het ook overmacht is." Er zijn per afdeling twee contactouders in de groep, die vier keer per jaar vergadert met de directie. De groep heeft een eigen pagina op de schoolwebsite en het plan om vanaf 2010 bij de ouderavonden te zijn. De klankbordgroep is te bereiken via klankbordgroep@csgwillemdewizger.nl.

Onderwijsprestaties

Lesuitval

Dit is het tweede schooljaar dat we de lesuitval nauwkeurig bijhouden. De gegevens van 2008-2009 zijn door een correctie in de manier van rekenen in positieve zin bijgesteld vergeleken met het publieksverslag in 2009. Er is in het schooljaar 2009-2010 ruim een half procent meer lesuitval geweest dan het jaar daarvoor. De nettoscore voor lesuitval bedraagt 5,54 procent (in de nettoscore wordt een aantal lessen vervangen). De brutoscore is hoger. Die hogere score komt door een stijgend ziekteverzuim van de medewerkers ten opzichte van de voorgaande jaren. De maatregelen om lesuitval door organisatorische zaken te verlagen is wel effectief, want de uitval vanwege cursussen, nascholingen, familieomstandigheden en internationale uitwisseling is omlaag gebracht. Dit neemt niet weg dat vooral ouders en leerlingen gevoelsmatig ervaren dat er te veel lessen uitvallen. Voor het nieuwe schooljaar 2010-2011 hebben we opnieuw maatregelen vastgesteld om de score van 4 procent te bereiken.

Onderwijstijd

De WZ scoort voldoende op onderwijstijd. De geprogrammeerde onderwijstijd zit ruim boven de norm. In dit schooljaar hebben wij nog gerekend met 1040 uur in de niet-examenklassen, terwijl 1000 uur volgens de inspectie de norm is. Omdat we 1040 uur inclusief 4 procent lesuitval geprogrammeerd hadden, hebben we de 1000 uur gehaald (ondanks dat er sprake was van 5,4 procent lesuitval).

Resultaten

Het oordeel van de Onderwijsinspectie over de opbrengsten van drie jaar is 'voldoende' voor alle sectoren. Om tot een oordeel te komen kijkt de inspectie naar vier onderdelen:

- Rendement onderbouw. Volgens de opbrengstenkaart 2009 is de score in de onderbouw voor vmbo 97 procent (gelijk aan het landelijk gemiddelde, 3 procent hoger dan vorig jaar), voor havo 99 procent en voor vwo 100 procent, net als vorig jaar. Dit is heel goed voor de havo en maximaal voor vwo ten opzichte van landelijk gemiddelden.
- Rendement bovenbouw. In de bovenbouw zijn de doorstroompercentages dit jaar gemiddeld voor havo 61 procent versus 56-71 procent landelijk en voor vwo 66 procent (landelijk 58-72 procent). Vmbo scoort zeer hoog dit jaar: 97 procent versus 82-93 procent landelijk.
- Cijfers centraal examen, waarbij de WZ boven de norm scoort.
- Het gemiddelde verschil tussen het schoolexamencijfer en het cijfer voor het centraal examen (SE-CE). Dit laatste verschil is gering. Dat betekent dat WZ-leerlingen niet met geflatteerde cijfers hun examen ingaan en daardoor vooraf een realistisch beeld hebben van hun kunnen.

Op de schoolsite staat de link naar Vensters voor Verantwoording waar we ons in detail cijfermatig verantwoorden over lesuitval, onderwijstijd, doorstroomcijfers, redementen, eindexamenresultaten en ongediplomeerd schoolverlaten.

Leerlingenraad:

“Krijgen we aangeboden wat ons is beloofd?”

Met dertien leerlingen uit alle jaren en niveaus vervult de raad vaak een brugfunctie tussen schoolleiding en leerlingen, en denkt mee over onderwijsontwikkeling. De raad heeft zich in het verslagjaar beziggehouden met het pasjessysteem in de mediatheek, kleine roosterproblemen en met misverstanden tussen leerlingen en medewerkers. Er is maandelijks direct overleg met de directie. Anne Verwaal uit vwo 6 heeft in 2009-2010 voor het derde jaar in de leerlingenraad meegedaan: “We melden de schoolleiding waar we tegen aanlopen. Soms heeft de directie een heel ander idee over een zaak en dan kan je uitleggen wat onze oplossing zou zijn.” Ze volgen de hele ontwikkeling van vwo+ en technasium. “We bevragen de leerlingen en leraren op de effectiviteit. Levert het wat op voor de leerlingen en krijgen ze aangeboden wat hun is beloofd.” De raad kwam bijvoorbeeld in actie vanwege het academisch jaar. (zie vwo pagina 7)

Bijzonder was dat Anne in de adviescommissie zat bij de benoeming van de nieuwe conrector. Anne: “We hebben eerst in de raad een eigen profielschets gemaakt, helemaal vanuit de wensen van de leerlingen gezien. Die criteria heb ik mee laten wegen in de commissie. Het was heel spannend om daaraan deel te nemen, want je zit er met alle leidinggevende mensen van de school. Je leest, denkt, praat op een heel ander niveau dan wat je normaal gewend bent. Dat was heel leuk.” Een leerpunt voor de raad is nog steeds hun eigen naamsbekendheid: “Ondanks dat we iedereen per mail bereiken en in de gangen met leerlingen praten, zijn we niet bij alle leerlingen bekend. Op de precieze oorzaak hebben we onze vinger nog niet kunnen leggen.”

Ontwikkeling percentage geslaagde leerlingen

	2008-2009	2009-2010
vmbo	98,0%	97%
havo	94,0%	86%
atheneum	90,0%	94%

Prestaties direct inzichtelijk

In het schooljaar 2009-2010 kunnen ouders op internet met een toegangscode op elk gewenst moment de schoolresultaten van hun kind bekijken. Zo volgen ze de ontwikkeling stap voor stap en kunnen ze op een gemakkelijke manier de vinger aan de pols houden en bijtijds stimuleren, complimenteren of – indien nodig – ingrijpen.

Bedrijfsvoering: personeel

10

Op de peildatum van 1 oktober werken er in:

- **2009** 57 mannen en 48 vrouwen;
- **2010** 61 mannen en 58 vrouwen.

De toename van het onderwijzend personeel is in lijn met het voortdurend groeiend aantal leerlingen. Ook het aantal personeelsleden dat onderwijsondersteuning biedt (inclusief de schoonmaak), is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar: 24,4 procent in 2009 (24,7 procent in 2008; 19,9 procent in 2007).

De gemiddelde leeftijd van het personeel is in het verslagjaar 42,15 (landelijk circa 45 jaar). Opvallend is het grote aantal jonge docenten tussen de 20 en 30 jaar.

Vacatures

In het schooljaar 2009-2010 is er weer nieuw personeel aangenomen vanwege de groei van het leerlingenaantal. Door vroegtijdige inzet van werving- en selectiebureaus en tijdige plaatsing van gezamenlijke advertenties in Perspectiefverband hebben we alle vacatures kunnen vervullen.

www.perspectiefscholen.nl

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim bedroeg over het kalenderjaar 2009 4,38 procent (2008: 3,49 procent). Dit is een geringe stijging ten opzichte van vorig jaar. Desondanks blijft het ziekteverzuim op de WZ al jaren onder het landelijk gemiddelde van scholen voor voortgezet onderwijs (5,1 procent in 2007, 5,1 procent in 2008 en 5,2 procent in 2009). In Perspectiefverband is een financiële reserve gevormd, waardoor extreem ziekteverzuim samen gedragen wordt.

Scholing

De begrote en gerealiseerde scholingskosten bedragen in 2009 € 98.000 (€ 70.000 in 2008). Dat bedrag wordt gesplitst in kosten voor teamscholing, individuele scholing en scholing van het management. Daarnaast zijn er nog specifieke posten, BHV, scholing van docentencoaches, vergaderkosten, reiskosten, ICT enzovoort, waarvoor dit budget gebruikt mag worden. Docenten kunnen op kosten van school ook een hogere bevoegdheid halen. Zes docenten zijn al met hun opleiding gestart. Door de invoering van competentiebeleid en de functiemix verwachten we dat de scholingsbehoefte zal toenemen. Verdere informatie over personeelsbeleid staat in de Vensters voor Verantwoording.

Integraal personeelsbeleid

In 2009-2010 is het integraal personeelsbeleid (IPB) verder ontwikkeld. Zo wil de WZ zich verder ontwikkelen tot een meer professionele organisatie waarbij alle invalshoeken van personeelsbeleid in elkaar gaan grijpen en geïntegreerd zijn in het overkoepelende schoolbeleid en de visie op onderwijs.

Goed werkgeverschap en resultaatgerichtheid zijn daar onderdelen van. Alle docenten werken op de een of andere manier aan hun ontwikkeling. De leidinggevende volgt die ontwikkeling via de gesprekkencyclus (POP-, ontwikkelings- en beoordelingsgesprek). Er zijn twee docenten in tijdelijke dienst die in het verslagjaar hebben gestudeerd voor hun tweedegraads bevoegdheid. Zij hebben deze gehaald en ze hebben vervolgens een vaste aanstelling gekregen. Enkele docenten hebben hun eerstegraads bevoegdheid gehaald of een extra bevoegdheid. Zij vergroten hun competenties en voldoen aan een nieuw competentieprofiel.

Competentieprofielen spelen een rol bij de functiemix. De nieuwe invulling van de functies LB, LC en LD uit de functiemix zijn eraan gekoppeld. Dankzij de functiemix kunnen scholen docenten na een positief beoordelingsgesprek in hogere salarisschalen plaatsen en differentiëren in functies.

De eerste ronde, de toedeling van LC-functies, is voor de zomervakantie afgerond. Ook bij werving- en selectieprocessen worden de competentieprofielen leidend naast de functieomschrijving.

Welbevinden

Er is in februari 2010 door Arbo VO een onderzoek onder medewerkers gehouden naar hun welbevinden en beleving van de werkdruk. Een werkgroep zal de uitkomsten ervan gebruiken om leeftijdsfasegericht personeelsbeleid op te zetten.

Studiemiddag Generatie Einstein

Omdat docenten dagelijks met jongeren werken, hebben ze zich tijdens een studiemiddag verdiept in de kenmerken en de belevingswereld van de huidige generatie jongeren: de Generatie Einstein. Inez Groen, de schrijfster van het gelijknamige boek, leidde dit onderwerp in. Deze generatie jongeren is te herkennen aan hun vertrouwen in de wereld en hun kritische houding. Ze zijn opgegroeid met informatietechnologie.

Hun woordkeus, kledingstijl en omgangsvormen staan onder invloed van de multiculturele wereld. Ze weten goed wat van ze verlangd wordt en ze hebben een zakelijke no-nonsense-mentaliteit. Deze generatie leert in netwerken en is niet meer afhankelijk van de kennisautoriteit van de docent. Wel hebben ze zijn sturing nodig, want het blijven pubers. Een boeiende nabespreking met leerlingen erbij volgde op het referaat. De conclusie is dat deze leerlingen het best presteren met docenten die zichtbaar en vooral aanspreekbaar zijn. De ideale docent heeft respect voor zijn leerlingen en neemt ze serieus. Hij biedt hun uitdagende lessen en zorgt voor voldoende orde en rust in de klas.

Bedrijfsvoering: financiën

Goedgekeurde jaarrekening 2009

De financiële situatie van de WZ is goed in het boekjaar 2009. De accountant heeft de jaarrekening 2009 zonder beperking goedgekeurd. De jaarrekening is op aanvraag in te zien.

- De liquiditeit op de balansdatum is 1,27, waaruit blijkt dat de school ruimschoots aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen. In 2009 zijn liquide middelen voor langere termijn vastgezet in obligaties. Het rendement is laag door de lage rentestanden.
- De solvabiliteit op de balansdatum is 39,0 procent. De interne verbouwing in 2008 heeft een eerste daling gegeven. Het negatieve resultaat heeft de rest van de daling veroorzaakt.
- De rentabiliteit is -4,0 procent. De reguliere exploitatie heeft in 2009 een verlies gemaakt. Dit is vooral veroorzaakt door de hoge inzet van het onderwijzend personeel, dat deels het gevolg is van de leerlingentoeename. Om dit te bekostigen zijn reserves aangesproken uit de reservering Formatieve Fricities.
- De mogelijkheid om risico's af te dekken wordt uitgedrukt in het weerstandsvermogen. De overheid houdt een bandbreedte van 10-40 procent aan. Het weerstandsvermogen is vanwege de daling van het eigen vermogen gedaald naar 27,6 procent. Een relatief kleine zelfstandige organisatie als de WZ loopt, in personele zin, hogere risico's dan een grote scholengroep. Desondanks blijft het percentage een acceptabele buffer.

Kengetallen in percentages

	2007	2008	2009
Solvabiliteit	55,9	45,9	39,0
Rentabiliteit	2,4	0,0	-4,0
Liquiditeit	1,8	2,0	1,27
Weerstandsvermogen	48,4	35,7	27,6

Schoolkosten

In het schooljaar 2009-2010 heeft de WZ van de overheid € 316 per leerling ontvangen als vergoeding voor al het lesmateriaal (lesboeken, werkboeken, digitaal lesmateriaal, readers, tekenmateriaal, practicummateriaal, veiligheidsjas en -bril). Als gevolg van de Europese aanbesteding heeft de WZ nu een andere leverancier. Dit heeft echter wel kosten met zich meegebracht.

De vergoeding van de overheid loopt uit de pas met de kosten van de boekenpakketten per leerjaar. Het tekort is onttrokken aan de reserve Boekenfonds.

De excursies zijn alle nagenoeg kostendekkend geweest. Eventuele tekortkomingen zijn betaald uit de reserve Scholingsactiviteiten.

De vrijwillige ouderbijdrage is door 97 procent van de ouders betaald. Deze bijdrage wordt gebruikt voor activiteiten die de overheid niet vergoedt. Onze totale verantwoording staat in de Vensters voor Verantwoording, die u via de [schoolsite](#) kunt vinden.

Zwemprestaties

TH1a heeft als klas het hoogste bedrag opgehaald met een zwemactie voor slachtoffers van de aardbeving in Haïti. De leerlingen mochten gratis in zwembad De Hofstee te Bergambacht hun baantjes trekken. Dit hebben ze een heel uur heel fanatiek gedaan. Hun sponsors betaalden meestal per ronde. Met haar zwemactie heeft heel TH1a bijna 1500 euro bijeengebracht.

Leerlingkenmerken

12

Voedingsgebied

De Willem de Zwijger is een school met een streekfunctie. Een kwart van de in 2009-2010 1055 leerlingen komt uit de kern Schoonhoven en de overige leerlingen komen uit omliggende plaatsen en gehuchten.

In de Vensters staat een uitgebreide analyse van het voedingsgebied en het marktaandeel, alsook van de sector- en profielkeuze, leerlingaantallen per leerjaar en sector.

Instroom	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Leerjaar 1	199	205	222	193

Leerlingenzorg

De mentor is op de WZ de spil van de begeleiding en de leerlingenzorg. Als de problematiek te ingewikkeld wordt, treedt de mentor in overleg met de zorgcoördinator. Samen kijken ze of de leerling intern geholpen kan worden of dat het beter is om de leerling in het ZAT (zorgadviesteam) te bespreken. Soms gaat het over tegenvalende prestaties, vaak is er echter een samenhang met het sociaal-emotioneel welbevinden van de leerling.

Als de problematiek te ingewikkeld wordt, zorgt de zorgcoördinator dat de leerling bij de remedial teacher, de

nieuwe in het verslagjaar aangestelde schoolmaatschappelijk werker of bij de vertrouwenspersoon komt. Dit is afhankelijk van de zorgvraag. In 2009-2010 hebben deze specialisten hun kennis ook meer doorgegeven aan de docenten, om zodoende de zorg breder te kunnen bieden.

Het zorgplan 2008-2009 is goed bekend, maar op uitwerkingsniveau kan het beter, dat was de conclusie in 2009. Niet elke docent hield voldoende rekening met gedragsproblematiek, dyslexie en faalangst. In 2009-2010 is daarom extra aandacht besteed aan dyslexie. Het dyslexieprotocol is aangepast en de collega's hebben hun kennis over dyslexie vergroot.

Voor de brugklasleerlingen hebben we een programma opgezet om zorgvuldig te onderzoeken of de leerling mogelijk dyslexie heeft. Alle leerlingen worden digitaal gescreend en krijgen, indien uitval is geconstateerd, remediale hulp. Sommige leerlingen komen in aanmerking voor een extra dyslexieonderzoek. Dit onderzoek wordt op school uitgevoerd in samenwerking met PHHaastrecht. PHHaastrecht maakt het verslag en voert de beoordeling uit. Afgelopen jaar waren er zo ook enkele tweede- en derdeklassers onderzocht op dyslexie.

Komend schooljaar wordt het docententeam verder geschoold op gedragsproblematiek. Er wordt hiervoor samengewerkt met de ambulante dienst van het REC (Regionaal Expertisecentrum) en de GGD.

In het zorgadviesteam (ZAT) zijn 24 leerlingen besproken die diverse vormen van extra zorg nodig hadden.

- 15 leerlingen zijn begeleid door het schoolmaatschappelijk werk.
- 96 leerlingen kregen remediale hulp bij de rt-docenten.
- 22 leerlingen zijn begeleid door de orthopedagoog.

Kamerlingh Onnesdreef 4
2871 JN Schoonhoven
T 0182 39 05 39
algemeen@csgwillemdewijger.nl
www.csgwillemdewijger.nl

Colofon

Publieksverslag 2009-2010

Teksten

directie en medewerkers
CSG Willem de Zwijger,
www.cvateksten.com

(Eind)redactie

Caroline van Amerongen
www.cvateksten.com

Vormgeving en realisatie

AzimDezign&Communication
www.azimdezign.nl

Fotografie:

PR CSG Willem de Zwijger,
Oscar van der Wijk

- 20 leerlingen ontvingen leerlinggebonden financiering, hoofdzakelijk leerlingen met aan autisme verwante stoornissen of een lichamelijke beperking.
- 14 leerlingen volgden trainingen faalangst en 7 deden de training sociale vaardigheden.
- 1 leerling is individueel begeleid bij rouw.
- 40 leerlingen hebben gesprekken gevoerd met de vertrouwenspersoon.